

Директор школи **ЗАТВЕРДЖУЮ**
Р.П.Заброцький
Наказ від 21.08.2025р № 55-2

ІНСТРУКЦІЯ №18

З ОХОРОНИ ПРАЦІ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ЗАНЯТЬ У КАБІНЕТІ ФІЗИКИ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Інструкція з охорони праці під час роботи в кабінеті фізики поширюється на всіх учасників навчально-виховного процесу, які працюють або навчаються в кабінеті фізики.

1.2. Інструкцію розроблено на основі ДНАОП 9.2.30-1.04-98 «Правила безпеки під час проведення навчально-виховного процесу в кабінетах (лабораторіях) фізики загальноосвітніх навчальних закладів», затвердженого наказом Держнаглядохоронпраці України від 16.11.98 за № 220.

1.3. Основні небезпечні та шкідливі чинники в роботі:

- ✓ травмування електричним струмом;
- ✓ перевтомлення органів зору та слуху;
- ✓ фізичне травмування;
- ✓ навантаження на опорну систему;
- ✓ термічні опіки при необережному користуванні спиртівками;
- ✓ порізи рук при необережному користуванні лаборантським

посудом, ріжучими й колючими інструментами.

1.4. У процесі роботи дотримуватися правил особистої гігієни, утримувати в чистоті й порядку робоче місце.

1.5. Обов'язково проводити інструктаж на робочому місці.

1.6. Під час перерви кабінет обов'язково провітрювати.

1.7. Про кожний нещасний випадок потерпілий або очевидець нещасного випадку зобов'язаний негайно повідомити адміністрації навчального закладу.

1.8. Усі учасники навчально-виховного процесу в кабінеті фізики повинні знати правила надання першої (долікарської) допомоги в разі характерних ушкоджень, мати необхідні знання і навички користування медикаментами.

1.9. Учитель фізики створює безпечні умови праці для проведення занять у кабінеті й несе особисту відповідальність за порушення норм охорони праці та санітарно-гігієнічних правил незалежно від того, призвели чи ні ці порушення до нещасного випадку.

1.10. Особи, які допустили невиконання або порушення інструкції з охорони праці, притягуються до дисциплінарної відповідальності відповідно до правил внутрішнього трудового розпорядку і, за необхідності, проходять позачергову перевірку знань норм і правил з охорони праці.

2. ВИМОГИ ОХОРОНИ ПРАЦІ ПЕРЕД ПОЧАТКОМ РОБОТИ

2.1. Учитель зобов'язаний ознайомити учнів з навчальним устаткуванням кабінету, правилами безпечного поводження з цим устаткуванням і правилами поведінки в кабінеті під час занять під розпис (починаючи з 9-го класу). Щоразу перед проведенням експерименту (дослідження, лабораторної роботи тощо) учитель повинен проінструктувати учнів про заходи безпеки при проведенні даної роботи, докладно

розповісти і роз'яснити причини, що призводять до нещасного випадку й заходи для їх попередження.

2.2. Перед виконанням робіт ознайомити учнів з їхнім змістом і ходом виконання.

2.3. Перевірити освітленість приміщення, температурний режим.

2.4. Підготувати до роботи необхідне обладнання, інструменти, прилади, перевірити їхню справність, цілісність лабораторного посуду і виробів зі скла.

2.5. Забезпечити безпечний стан робочих місць для учнів, приладів, обладнання, інструментів.

2.6. Ретельно провітрити приміщення кабінету.

2.7. Під час проведення занять, виконання демонстраційних дослідів, постановки й проведення лабораторних і практичних робіт провести з учнями інструктаж з охорони праці.

2.8. Обов'язково переконатися у справності електроустаткування, апаратури, приладів, пристроїв.

2.9. Перед початком усіх видів робіт перевірити відсутність напруги між усіма фазами й кожною фазою по відношенню до землі чи нульового проводу на ділянці роботи.

3. ВИМОГИ ОХОРОНИ ПРАЦІ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ РОБІТ

3.1. Виконання й контроль за підготовкою, проведенням занять, дослідів та інших видів робіт здійснюється учителем фізики.

3.2. Перебування учнів у приміщенні кабінету (лабораторії) фізики й у лаборантській допускається тільки в присутності завідувача кабінету або вчителя.

3.3. Вхід стороннім особам під час проведення занять до кабінету фізики забороняється.

3.4. Перебування учнів у кабінеті фізики допускається тільки в присутності вчителя.

3.5. У кабінеті дозволяється проводити роботи, які передбачені навчальною програмою.

3.6. Забороняється мати і використовувати в роботі електронагрівальні прилади з відкритою спіраллю.

3.7. Під час роботи з лабораторним посудом, приладами зі скла бути обережними, не натискати сильно пальцями на стінки пробірок, колб.

3.8. Не залишати без нагляду палаючі спиртівки й увімкнені електронагрівальні прилади. Пам'ятка для учнів:

3.9. Під час роботи бути обережними, дотримуватися порядку й чистоти на робочому місці.

3.10. Розпочинати виконання завдання тільки після дозволу вчителя.

3.11. Виконувати тільки ту роботу, яка передбачена завданням чи доручена вчителем.

3.12. Не відволікатися самому і не відволікати інших від роботи сторонніми розмовами.

3.13. Не залишати робочого місця без дозволу вчителя.

3.14. Користуватися інструментом тільки з ізольованими ручками.

3.15. Розміщувати прилади, матеріали, устаткування на своєму робочому місці так, щоб уникнути їх падіння.

3.16. Не вмикати джерела електроживлення без дозволу вчителя.

3.17. Переключення в електричних схемах устаткування кабінету здійснюється тільки вчителем.

3.18. Увімкнення електроустаткування здійснюється послідовно від загального вимикача до вимикачів ланцюгів, що відходять. Вимкнення відбувається в зворотному порядку. Перед увімкненням загального вимикача необхідно переконатися в тому, що всі інші вимикачі відімкнені.

3.19. При збиранні експериментальних установок використовувати дроти з наконечниками й запобіжними чохлами, міцною ізоляцією без видимих ушкоджень.

3.20. Джерело струму до електроланцюга підключати в останню чергу. Зібраний ланцюг вмикати тільки після перевірки і з дозволу вчителя. Наявність напруги в ланцюзі слід перевіряти тільки приладами або покажчиками напруги.

3.21. Для приєднання споживачів до мережі користуватися штепсельними з'єднаннями.

3.22. При проведенні дослідів не допускати граничних навантажень вимірювальних приладів вище вказаних позначок на шкалі приладів.

3.23. При роботі з електричними машинами дотримуватися заходів безпеки, що запобігають травмуванню учнів частинами машини, що обертаються, зберігати цілісність і кріплення захисних пристосувань та огорожень. Не нахилитися до частин машини, що обертаються.

3.24. Під час проведення робіт користуватися тільки справними приладами й обладнанням.

3.25. Не торкатися до незаізованих елементів ланцюга, що перебувають під напругою. Не здійснювати приєднання в ланцюгах машин до повної зупинки якоря чи ротора електродвигуна й заміну запобіжників до вимкнення джерела електроживлення.

3.26. Не торкатися до корпусів стаціонарного електроустаткування, затискачів відімкнених конденсаторів.

3.27. Знайшовши несправність в електроустановках, що перебувають під напругою, негайно вимкнути джерело електроживлення й повідомити про це вчителю.

3.28. У разі необхідності робити огороження безпосередньо робочого місця від невідімкнених частіш електроустановок переносними ширмами, щитками і т. д., вивішувати плакати типу «Працювати тут заборонено».

4. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ РОБОТИ

4.1. Вимкнути джерело електроживлення, після чого здійснювати розбирання електроланцюгів.

4.2. Ретельно прибрати робоче місце. Прибрати в лаборантську (в шафи) обладнання, прилади, інструменти.

4.3. Виходити з кабінету тільки з дозволу вчителя.

4.4. Учителеві необхідно перед виходом погасити світло в кабінеті, закрити вікна, кватирки і фрамуга, замкнути приміщення.

5. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ В АВАРІЙНИХ СИТУАЦІЯХ

5.1. У разі виникнення аварій через неспрацювання захисту; перевантаження; короткі замикання електропроводки, електричних машин і трансформаторів; загоряння ізоляції; потрапляння під напругу і т. п. необхідно негайно натиснути на кнопку аварійного відключення. Слід ужити заходів залежно від характеру аварії:

✓ надання першої допомоги потерпілим;

- ✓ ліквіація осередку пожежі;
- ✓ часткове відімкнення ушкодженого устаткування і його ремонт.

5.2. Роботу в аварійних випадках, а також короточасні термінові роботи з усунення несправностей устаткування, що можуть призвести до аварії, дозволяється здійснювати без попереднього запису в оперативному журналі не менше ніж двома особами з кваліфікаційною групою не нижчою за третю.

5.3. Роботи в аварійних випадках мають виконуватися з дотриманням усіх технічних заходів, що забезпечують безпеку їх проведення, з подальшим оформленням запису в оперативному журналі.

5.4. При нещасному випадку (отруєнні, опіку, пораненні) негайно надати першу (долікарську) допомогу потерпілому, відповідно до методичних рекомендацій. За потреби — викликати лікаря чи швидку допомогу за тел. 103.

5.5. При отриманні травми надати першу допомогу потерпілому, повідомити адміністрацію навчального закладу, за необхідності відправити його в найближчу лікувальну установу або супроводити в медичний кабінет навчального закладу.

5.6. У випадку, якщо розбився лабораторний посуд або прилади зі скла, не збирати уламки незахищеними руками, а використовувати для цього щітку й совок.

5.7. У разі виникнення пожежі або загорання необхідно:

- ✓ організовано залишити приміщення;
- ✓ повідомити пожежну охорону за тел. 101 і директора навчального (або особу, яка його замінює);
- ✓ зачинити вікна й двері, щоб вогонь не поширювався в сусіднє приміщення;
- ✓ вимкнути електромережу;
- ✓ розпочати ліквідацію осередку вогню, при цьому легкозаймисті та горючі речовини й електропроводку слід гасити піском, вогнетривким покривалом, порошковим вогнегасником;
- ✓ знеструмлену електропроводку можна гасити водою або будь-якими наявними вогнегасниками.

5.8. При опіках вогнем необхідно:

- ✓ промити обпечену частину великою кількістю холодної води;
- ✓ накласти марлеву пов'язку, просякнуту спиртом;
- ✓ у разі необхідності викликати лікаря.

5.9. При порізах склом необхідно:

- ✓ у разі великої кровотечі припинити її тугою пов'язкою і викликати лікаря;
- ✓ у разі капілярної кровотечі обробити рану розчином брильянтовим зеленим, забинтувати руку.

5.10. При фізичних травмах (ударах):

- ✓ туго забинтувати місце удару;
- ✓ викликати лікаря (за потреби).

Інструкцію розробив інженер з охорони праці

 Білий А.М.